

Truman pozval voditelje kongresa na konferenco

Diskuzije o živilski situaciji v Ameriki in Evropi. Marshall predlagal izredno zasedanje kongresa

Washington, D. C., 25. sept.—Predsednik Truman je pozval voditelje kongresa na konferenco prihodnji ponedeljek v Beli hiši, zaenot pa je naznanil, da bo danes objavil izjavo o cenah živilski situaciji v Ameriki in v zapadni Evropi. Izjava bo vključevala poročilo, katero so sestavili člani posebnega kabinetskega živilskega odbora.

Živilski odbor tvorijo državni tajnik Marshall, poljedelski tajnik Anderson in trgovinski tajnik Harriman. Vsi podpirajo Trumanov program trošenja ameriškega denarja za rekonstrukcijo in ekonomsko rehabilitacijo zapadnih evropskih držav.

Poziv na konferenco v Belo hišo se tolači v Washingtonu kot gesta za sklicanje izrednega zasedanja kongresa, ki naj bi razpravljalo o ameriški pomoči v Evropi in v smislu načrta državnega tajnika Marshalla. Načrt predvideva potrošnjo več milijard dolarjev. Doznan je, da je Marshall, ko se je sestal s Trumanom zadnji nedeljo, priporočil sklicanje zasedanja kongresa.

Med onimi, ki so bili povabljeni na konferenco v Belo hišo, je senator Bridges, republikanec iz New Hampshire in načelnik senatskega odbora za apropiacije. On bo imel glavno besedo v odločitvi, ali naj Amerika mancira pomožni program za zapadno Evropo ali ne.

Včeraj je Truman konferiral s člani kabineta. Poljedelski tajnik Anderson je po konferenci naznanil, da bo predsednik danes podal izjavo in objavil poročilo živilskega odbora. To bo razkrilo obseg razpoložljivih živil, katere Amerika lahko pošlje v zapadno Evropo. Trdi se, da poročilo vsebuje priporočilo ameriškega ljudstvu, naj je

Grški gerilci se počijo podati

Cez tisoč političnih jetnikov osvobojenih

Atene, Grčija, 25. sept.—Razpustjajo grških gerilcev je naznanila, da gerilci ne bodo odločili orožja in se podali. To je bil odgovor na ponudbo vlade premijera Sophoulisa, da bodo vsi gerilci, ki se odločijo za odložitve orožja, pomiloščeni.

Očitno je, da ponudba ne bo dobila odziva. Odgovor gerilcev se je glasil:

"Demokratska Grčija se ne bo uklonila pred ameriški in angleškimi tirani in premierjem Sophoulisom, ki je orodje teh tiranov. Odložila ne bo orožja, temveč vztrajala v borbi. Ona poziva vladno armado, naj pride k gerilcem in jim skuša odvzeti orožje, če si upa."

Sophoulis je liberalec in predsednik koalicijske vlade, v kateri imajo glavno besedo rojalisti. Osvojila je program amnestije za vse gerilce, ki odložijo orožje. Poveljniki gerilskih sil je general Markos.

Vladni letalci mečejo letake s pozivi na gerilce, naj odložijo orožje. Cez milijon letakov je bilo vrženih na tla v krajih, kjer so zbrane gerilske sile. Nadaljšnih 1.400 političnih jetnikov, ki so bili aretirani pred nekaj tedni, ko je bil predsednik vlade Maximos, je bilo osvobojenih. Jetniki so bili po aretaciji odvedeni v koncentracijska taborišča na Ikarjskem morju. Osvobojeni jetniki so dopeli v pirejsko luko.

Mrs. Roosevelt bo odgovorila Rusiji

Skupščina ustanovila osem odborov

New York, 25. sept.—Eleanor Roosevelt, vdova pokojnega predsednika, bo odgovorila na ruske obdolžitve o hujšanju na vojno v Ameriki. Obdolžitve je izrekel Andrej Višinski, ruski zunanji podminister in načelnik ruske delegacije, v svojem govoru pred člani skupščine Združenih narodov zadnji teden.

Mrs. Roosevelt bo govorila v imenu Amerike na seji političnega odbora Združenih narodov. Ona je članica tega odbora. Odločitev, naj vdova pokojnega predsednika odgovori na ruske obdolžitve, je padla, ko se je državni tajnik Marshall vrnil v New York po konferenci s predsednikom Trumanom v Washingtonu.

Generalna skupščina je ustanovila osem odborov v zvezi s pripravami za diskuzije o važnih vprašanjih in problemih. Ameriški delegati sestavljajo resolucijo s pozivom na skupščino, naj obsodi Jugoslavijo, Bolgarijo in Albanijo, ker baje podpirajo grške gerilce. Resolucija določa tudi imenovanje posebnih komisij, ki naj bi šla v severno Grčijo. Obsodbo Jugoslavije, Bolgarije in Albanije na seji varnostnega sveta je preprečil ruski delegat Andrej A. Gromiko z vetiranjem sprejete resolucije.

Nov spor je nastal med Rusijo in Ameriko glede vprašanja, katere država naj nasledil Poljsko kot članica varnostnega sveta po novem letu. Rusija je predlagala, naj Poljsko nasledil Ukrajina, a je naletela na ameriško opozicijo. Rusija bi kot drugo izbiro sprejela Jugoslavijo kot članico sveta. Ako bo skupščina odločila, da mora izpraznjeno mesto dobiti protikomunistična država, se bo konflikt poostil. Člani varnostnega sveta so se sestali na tajni seji, na kateri so razpravljali o imenovanju governerja za svobodno tržaško ozemlje. Poročilo pravi, da je Gromiko na tej seji demonstriral voljo za dosego spoznanja.

Cistka komunistov v uniji CIO

Boston, Mass., 25. sept.—Na konvenciji unije United Electrical, Radio & Machine Workers CIO je bila sprejeta resolucija, da se komunistična frakcija izloči iz unije. Sprejeta je bila po pet ur trajajoči vroči debati s 3.817 proti 596 glasovom. Za predsednika unije je bil ponovno izvoljen Albert J. Fitzgerald. Proti njemu je kandidiral Harry Block. Za tajnika-blaginika je bil izvoljen Julius Emspak.

AMERIKA LAHKO USTAVI SOVRAŽNOSTI V INDOEZIJI

New York.—(FP)—Sutan Sjahrir, bivši predsednik indoneške vlade, je dejal, da Amerika lahko ustavi sovražnost v Indoneziji. On je izrazil zadovoljstvo, ker je vprašanje prišlo pred organizacijo Združenih narodov kot mednarodni problem.

"Holandija ne more več trditi, da je situacija v Indoneziji notranje vprašanje njenega imperija," je rekel Sjahrir. "To velja tudi za druge države, ki imajo velike investicije v Indoneziji. Med temi so Velika Britanija, Francija, Amerika in Belgija. Glasovi reprezentantov teh držav v organizaciji Združenih narodov izražajo le interese investitorjev.

V rokah Amerike je ključ. Ona lahko vpliva na odločitev za ali proti neodvisnosti Indonezije. Ameriška opozicija bi onemogočila holandsko osvajanje Indonezije. Za kaj se holandske čete bojujejo v Indoneziji? Odgovor je jasen. Holan-

dija hoče še nadalje izkoriščati naša bogastva. Vojške čete ščitijo profite za Holandijo.

V svobodni Indoneziji je vlada odgovorna ljudstvu. Vsaka oseba, ko dopolni 18 let, ima volilno pravico. Pod holandsko nadvlado se indoneški delavci niso smeli organizirati. Ta se je zlasti bala unij delavcev na plantajah, kjer izkoriščanje pri naša največje profite. Pod vladno indoneške republike so se delavci organizirali. Naše ljudstvo potrebuje vzgoje. Republika je zgradila veliko število novih šol v svoji kampanji za odpravo nepismenosti.

Vemo, da so ljudstva povsod z nami. Upam, da bodo pritiskali na svoje vlade za osvoboditev istega stališča. Sovražnost v Indoneziji bodo ustavljene, ako bo organizacija Združenih narodov odločno nastopila proti Holandiji, ki skuša zaslužiti 60.000.000 ljudi v Indoneziji."

RAZISKAVE ATOMSKE ENERGIJE V RUSIJI

Laboratoriji zgrajeni na otoku jezera v Sibiriji

DOVOZ URANA IZ CEHOSLOVAKIJE

Tientsin, Kitajska, 25. sept.—Detalji o konstrukciji ogromnih laboratorijev na otoku Olkhokulovke velikega Bajkalskega jezera v Sibiriji v bližini Mongolije so bili razkriti. Razkrili so jih zanesljivi viri, ki ne smejo biti omenjeni iz razumljivih razlogov.

Laboratoriji predstavljajo največjo raziskovalno postajo v Rusiji, katere je pod močno vojaško stražo. Nobena oseba se ji ne sme približati brez dovoljenja.

V laboratorijih so uposleni ruski in nemški znanstveniki. Govorice in poročila, da so znanstveniki že izdelali atomske bombe, ki po uničevalni sili daleč prekašajo ameriške atomske bombe, se vzdržujejo.

Raziskave atomske energije so se pričele v Rusiji pred šestimi leti. Premier Stalin je takrat dobil prve informacije, da so nemški znanstveniki udeleženi v raziskavah atomske energije.

Ruski znanstveniki dobivajo uran, ki se potrebuje pri produkciji atomskih bomb, iz krkonoskih pokrajin v Čehoslovakiji. Ali so bila odkrita ležišča urana v drugih pokrajinah, je uradna tajnost.

Možnost je, da so ruski znanstveniki odkrili drugi material za produkcijo atomskih bomb.

Pred nekaj tedni je holandski list, ki izhaja v Amsterdamu, objavil poročilo, da ruski znanstveniki izdelujejo atomske bombe in raziskujejo tajnosti smrtonosnih kozmičnih žarkov.

Nedavno so ruski fiziki naznanili odkritje tretje sestavine kozmičnega izžarevanja, ki tvori težke drobce. Množina teh je enaka množini protonov.

Odkritje je omenjeno v članku, katerega je objavila revija Znanost in življenje. Fiziki in znanstveniki so vodili raziskave na vrhu gore Aragac.

Nova rudarska stavka v Angliji

Petnajst premogovnikov ustavilo obrat

London, 25. sept.—Nova rudarska stavka je izbruhnila v Lankarshiru in Ayrshiru in bojazen je, da se bo raztegnila na druge distrikte.

V stavki je udeleženi čez 10.000 rudarjev. Petnajst premogovnikov, katerih normalna produkcija je 12.000 ton premoga dnevno, je moralo ustaviti obrat. Stavkarji zahtevajo zvišanje plače. Sedanja plača je \$20 na teden.

Produkcija premoga v Angliji je padla v prejšnji rudarski stavki. Ministrstvo za kurivo je priznalo resnost sedanje stavke.

V Londonu so zastavkali vozniški tovornih avtov in paralizirali dovoz živil na tržišča. Vlada bo morda mobilizirala vojske za dovoz živil.

Pet japonskih častnikov obešenih

Guam, 25. sept.—Pet japonskih vojaških častnikov je bilo obešenih. Vsi so bili na obznanje pred ameriškim vojaškim sodiščem spoznani za krive mučenja in umorov ameriških vojni ujetnikov. Trije častniki so bili obtoženi kanibalizma. Jedli so meso umorjenih jetnikov.

Lovett posvaril Jugoslavijo

Obdolžitve proti ameriškim vojakom brez podlage

Washington, D. C., 25. sept.—Državni podtajnik Robert A. Lovett je na sestanku s častniki dejal, da je naslovil ostro svarilo Jugoslaviji in jo opozoril, da njene skrajno nevarne aktivnosti pri Trstu lahko povzročijo resne posledice. Naznanil je, da je general T. S. Airey, britski poveljnik britskih in ameriških čet na tržaškem ozemlju, dobil navodila, da mora držati linijo in preprečiti vse poskuse Jugoslovancev, ako se bi odločili za vkorakanje v britsko-ameriško cono v Trstu.

Lovett je povedal, da je ameriška vlada zavrnila vse jugoslovanske obdolžitve proti ameriškim vojakom. Dejaj, da so brez podlage in da ne zaslužijo komentarja. Jugoslavija je obdolžila ameriške vojake številnih žaljivih napadov na svoje državljane in njihovo lastnino. Amerika je zadnji ponedeljek poslala oster protest Belgradu zaradi neodgovornih akcij in zahtev za preureditev meje med Trstom in Jugoslavijo.

Protest je izročil v imenu Amerike jugoslovanski vladni poslanik Cavendish Cannon v Belgradu. On je zahteval, naj jugoslovanska vlada takoj izda instrukcije svojim vojakom, da morajo ustaviti aktivnosti.

Domače vesti

Na poti okrevanja

Louis Barbarich, zastopnik Prosvete v Milwaukeeju, nam sporoča, da se je že priložilo "zli-zaj" iz boleznij, ki ga je pred par tedni nenadoma položila v posteljo. Zdaj je že na nogah in v par dneh bo šel zopet okrog naročnikov. Pravi, da gre za hvala za naglo okrevanje dr. Stefancu in njegovi močni naravi. Kopriva rada ne pozebe, Louis! Na krepko zdravje še mnogo let!

Generalna stavka v Trstu končana

Trst, 25. sept.—Zavezniška vojaška vlada je naznanila končanje generalne stavke pristaniških in pomorskih delavcev, ki je trajala 24 ur in paralizirala promet tržaške luke. V teku stavke so se vršili spopadi med civilno policijo in levčarskimi demonstrantmi. Sporazum glede preklica stavke je bil dosežen med uradniki vojaške vlade in voditelji združenih unij.

NACIJSKI NAČRT ZA BLOKADO PROTI AMERIŠKIM SILAM RAZKRIT

Batavija, Java, 25. sept.—Nacijski načrt za podmorsko blokado proti ameriškim silam, ki so operirale okrog holandske Indije, je razkril nemški mornarični častnik Herbert Weber, ki je vojni ujetnik v holandskem taborišču pri Glodoku. Weber je bil ujet v holandskih operacijah proti indoneškim silam.

Weber je povedal, da je sodeloval pri polaganju min ob obrežju Norveške kot poveljnik podmornice. Odplul je s podmornico iz Bordeauxa, Francija, proti holandski Indiji v decembru leta 1944. Tja je odploval več drugih nemških podmornic. S svojo podmornico je obkrožil Rj dobre nade.

Nemška podmorska blokada proti ameriškim silam se je izjavila, ko so ameriška bojna letala zaprla Malaško ožino nemškim podmornicam. Po brezpozgojni kapitulaciji Nemčije pred zavezniki so se člani posadk

Amerika naj pošlje vojaške častnike v Grčijo

Pomožna misija naslovila apel Washingtonu. Pomanjkanje volje za ofenzivo

Solun, Grčija, 25. sept.—Tu je bilo razkrito, da je ameriška pomožna misija naslovila apel Washingtonu, naj pošlje v Grčijo vojaške častnike, ki naj bi prevzeli vodstvo operacij grške armade proti gerilcem. Načelnik misije je Dwight W. Griswold.

Ameriški častniki ne bi poveljevali grški armadi, temveč dajali bi navodila grškemu vrhovnemu poveljstvu, kakšne korake naj podvzame za likvidacijo gerilcev. Gibanje je rezultat stališča ameriške misije, da vrhovno poveljstvo grške armade ni demonstriralo volje in ne odločnosti za ofenzivo proti gerilcem. Grška armada, ki šteje 130.000 vojakov, ne more uničiti gerilskih skupin.

V Grčijo naj bi prišli ameriški častniki, ki so se izvežbali za vojne operacije v džunglah. Grški vladni krogi so priznali, da niso zadovoljni z britsko vojaško misijo, ki je vežbala grške vojake za operacije proti gerilcem. Izvežbala jih je le za bojevanje na odprtih bojiščih, ne v hribih.

Visoki ameriški vojaški častniki so prepričani, da je bila grška armada instruirana iz političnih razlogov, naj drži gerilce proč od mest in središč prebivalstva. Znano je namreč, da bo ameriška pomoč Grčiji ustavljena 30. junija prihodnjega leta. Ako bo grški kotel kipek še po tem datumu, je vlada v Atenah uverjena, da bo še nadalje deležna ameriške pomoči.

Pomanjkanje volje in odločnosti za ofenzivo v vrhovnem poveljstvu grške armade je očitno. To dejstvo lahko potrdi vsak, ki obišče cone vojnih operacij.

Predsednik grške vlade The-mistokles Sophoulis je nedavno naznanil, da je Griswold odobril prošnjo za ojačanje grške armade. Stroški vežbanja rekrutov in vzdrževanja večje armade bodo kriti z denarjem iz ameriškega pomožnega sklada.

Prehodi indijskih beguncev ustavljeni

Več tisoč ubitih v napadih na vlake

Karachi, Indija, 25. sept.—Vladi Pakistana, muslimanske države, in Hindustana, hindujske države, sta ustavili prehode begunccev preko province Punjab po objavi poročila, da je bilo v napadih na vlake več tisoč begunccev poklanih.

Samo sto beguncev si je rešilo življenja po napadu na vlak v bližini Amritsara, svetega mesta Sikov v vzhodnem delu province Punjab. Napad je bil izvršen zadnji ponedeljek. Begunci, ki so si rešili življenje, so bili odvedeni v taborišče pri Lahoru pod zaščito britskih čet.

Vlada Pakistana je poslala vojaške čete v kraje ob meji Hindustana, kjer bodo čitile begunce in vzdrževale red in mir. Člani eksekutivnega odbora vseindijske kongresne stranke so ostro obsodili pobijanje begunccev. Izjavili so, da bodo nudili vso mogočo zaščito manjšinam v Hindustanu.

Nemških podmornic razpršili. Nekateri so stopili v japonsko službo kot instruktorji. Weber je dejal, da se je le neznatno število Japoncev izurilo za operiranje podmornic. Dalje je rekel, da ne ve, kakšna usoda je zadela člane posadk drugih nemških podmornic, izrazil pa je mnjenje, da so jih ujeli Angleži in Holandci.

Holandske avtoritete so naznanile, da so ujele 45 nemških mornaričnih častnikov v teku operacij v Indoneziji.

Komisija konzulov šestih držav, kateri je organizacija Združenih narodov poverila nadziranje ukaza glede končanja sovražnosti, je naznanila, da bo sestavila poročilo o svojem delu, nakar bo predloženo varnostnemu svetu Združenih narodov. Komisijo tvorijo konzuli Amerike, Velike Britanije, Francije, Kitajske, Avstralije in Belgije.

Ruski rudarji dobili koncesije

Namen je povečanje produkcije premoga

Moskva, 25. sept.—Vlada je pozvala rudarje, naj povečajo produkcijo premoga, zaenot pa je naznanila, da bodo dobili zvišanje plače, večje zavarovanje, pokojnino, stanovanjske in vzgojne koristi.

Zvišanje bo v obliki bonusa. Določen bo na podlagi dolgotrajne službe. Bolezenska podpora je bila zvišana za sto odstotkov, pokojnina pa za 50 odstotkov. Vsak rudar bo šel lahko v pokoj, ko doseže starost 50 let, če dela 20 let v premogovniku.

Upokojeni rudarji bodo na podlagi nove odredbe obdržali vse pravice do oskrbe v bolnišnicah in počitniških zavodih zase in člane svojih družin. Lahko bodo kupovali hiše in posestva od rudarskih podvzetij, za katere so delali. Obdržali bodo lahko tudi stanovanja, v katerih živijo sedaj.

Pravda, glasilo komunistične stranke, je napovedala, da bodo rudarji odgovorili na manifestacijo sovjetske oskrbe z novimi uspehi na delavski fronti. Pravda omenja, da je produkcija premoga zaostala za načrtom in pomanjkanje premoga se občuti v industrijah.

Stavka tekstilnih delavcev v Italiji

Rim, 25. sept.—Okrog 40.000 tekstilnih delavcev je zastavkalo. Bojazen je, da bo vsa tekstilna industrija paralizirana v 48 urah. Stavko je podprla Italijanska delavska federacija.

Ruske čete zaključile manevre

Berlin, 25. sept.—Vest iz zaveznikih virov pravi, da so ruske čete zaključile manevre v sovjetski coni v Nemčiji. Vršili so se na ozemlju pri Weimaru in Dresdenu.

Obletnica unije federalnih uslužbencev

Washington, D. C., 25. sept.—Unija federalnih uslužbencev je praznovala 30-letnico svoje ustanovitve. Unija ima čez 100.000 članov in predsednik je Luther O. Steward.

Zenske v Argentini dobile volilno pravico

Buenos Aires, Argentina, 25. sept.—Predsednik Juan Peron je podpisal nov zakon, ki daje ženskam volilno pravico pri federalnih volitvah. Pričakuje se, da bodo tudi province dale ženskam volilno pravico.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združena država (izven Chicago) in Kanado \$5.00
na leto, \$4.00 za pol leta, \$2.00 za četrti let; za Chicago in okolice
Cook Co. \$3.50 za celo leto, \$4.75 za pol leta; za inosestanstvo \$11.00.Subscription rates: for the United States (except Chicago) and
Canada \$5.00 per year, Chicago and Cook County \$3.50 per year,
foreign countries \$11.00 per year.Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in pismenostnih
članov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti,
drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil
poštnino.Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications
and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts,
such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only
when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657 - 59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Kresanje dveh svetov—II

Danes je veliko ugibanje pri slehernemu mislečemu človeku, kako se bo zaključilo tekoče zborovanje Združenih narodov. Konflikt, ki je bušnil na dan z vsa furijo zadnji teden, se ni še polegel, kajti drug drugemu berejo levite — nekaj sličnega kot se vrši na konvenciji HBZ v Pittsburghu! (Razlika med Hrvati v Pittsburghu in "Hrvati" v New Yorku je v tem, da na zborovanju Z. N. ni viharnih "bun", toda borba je prav tako srdita.) Velika ironija je v tem, da je v bruhanju očitkov in obtožb, ki prihajajo iz ust visokih diplomatov na tem zborovanju, veliko resnice na obeh straneh.

Kar se tiče odnošajev med Ameriko in Sovjetsko Rusijo, je nek novinar zadnje dni zapisal, da je edina tolažba v tem, da slabši ne morejo biti in se torej morajo izboljšati. Poslabšajo se lahko edino s pretrganjem diplomatskih stikov, o čemer pa sploh ni govora. Za dogledno bodočnost so ostalo le pri besedah ali politični vojni. Sicer tudi politična vojna ne vodi v pomirjenje, toda ako se bo nadaljevala, zna prej ali slej priti do "divorsa" — yes, do "divorsa" v Združenih narodih. Ampak glavno je, da ne pride do oboroženega konflikta. Ako ima ostati le pri prepričanju, je edina "solucija" — razporek. To velja vsaj za bojovite in prepirljive zakonske pare. Ako je mogoče tudi države, posebno velesile toliko civilizirati, da po "divorsu" ne nastane kaj hujšega, to je dva oborožena in sovražna si tabora, kar bi prej ali slej privedlo do krvavega konflikta, je v naročju bogov. Če je mogoče toliko civilizirati velike in male anarhiste na obeh straneh, bo pokazala le bodočnost.

Strategija ameriške diplomacije je, da Rusijo prisili na kolena — na "kooperacijo" kakor pravijo v diplomatskem jeziku, ali pa jo tako rekoč forsira na odstop iz Združenih narodov. Ta strategija je bila v delu že dalj časa. V intelektualnih rusofobskih krogih — najprvo v New Leaderju, katerega formuliratorji ameriške zunanje politike ali pa njih svetovalci očitno pridno čitajo — se je pojavila diskuzija o tej strategiji že pred več meseci. Iz raznih publikacij je ta razprava prešla tudi v radio — na primer Town Hall jo je imela na programu že parkrat.

S to strategijo je državni tajnik George Marshall zadnji teden prišel tudi pred zbornico Z. N. drugi dan po njeni otvoritvi. Glavne točke te strategije je orisal v ameriških predlogih za reformiranje, odnosno "ojačanje" Združenih narodov. Ena teh točk je kreiranje miniaturne zbornice Z. N., v kateri bi imela vsaka članica po enega zastopnika in bi bila v stalnem zasedanju ter "pazila" na varnostni svet. Ta zbornica naj bi bila do prihodnje jeseni (1944) provizorična, potem pa naj bi dobila stalni status. Njena glavna naloga bi bila — "krotitev" Rusije...

Druga točka v tej strategiji je nastop proti Jugoslaviji, Bolgariji in Albaniji, katerim naj zbornica tako rekoč izreče ukor, kakor tudi Rusiji, in ustanovi stalno "balkansko" komisijo. Namen tega je upravičenje ameriške, odnosno anglo-ameriške intervencije v Grčiji in Turčiji pred zgodovino in paraliziranje kritike proti Trumanovi doktrini. S to zahtevo je ameriška diplomacija zdaj prišla pred skupščino Z. N. vsled tega, ker ji je ta manever v varnostnem svetu preprečila sovjetska diplomacija z vetom.

Tretja točka za "ojačanje" Združenih narodov je "zdumpanje" korejskega vprašanja v naročje skupščini. Kot znano, je Koreja pod ameriško in rusko okupacijo; v severnem, industrijskem delu je gospodar Rusija, v južnem ali poljedelskem delu pa Amerika. Med obema konama je visok kitajski zid. V ruski coni je bila kmalu po okupaciji ustanovljena provizorična levčarska ljudska vlada iz raznih centrističnih in levčarskih strank. Glavno besedo v nji imajo komunisti. Kakšne so razmere v ruski coni, ni dosti znano, ker je pod "železnim zidom". Znano pa je, da je ameriška okupacijska politika v Koreji največji fiasko. V tej coni je na krmlu korejska reakcija, ki ima vso zaslombo ameriških okupacijskih sil.

V smislu moskovskega dogovora bi med Rusijo in Ameriko moralo priti do sporazuma za ustanovitev provizorične vlade za vse Korejo. Pogajanja so se pričela pred par meseci, toda so se kmalu znašla na slepi aleji. Kar Amerika predlaga, Rusija odbije, kar Rusija predlaga, Amerika odbije. Gre baje za "demokracijo", katero Moskva pojmuje po svoje, Washington pa po svoje. Ker ni nobenih izgledov, da bi med obema silama prišlo do kakšnega sporazuma, je Amerika tem pogajanjem napravila konec in vprašanje korejske "neodvisnosti" predložila skupščini Z. N.

Četrta točka v tej strategiji je omejitve veta na vprašanja, ki predvidevajo sankcije, bodisi gospodarske ali vojaškega značaja.

Ker so vsi ti predlogi naperjeni proti Sovjetski Rusiji: proti ruski "sabotazi", kakor pravijo zapadni diplomati, je naravno, da je Višinski, načelnik ruske delegacije prejani četrti zagrzel kot zaboden bik in v dolgem govoru udrihal po anglo-ameriški politiki. V svojem govoru — pravijo, da je bila "tirada" — je povedal precej resne.

Ameriške politike in druge rusofobe je najbolj zabolelo to, ker jim je vrgel v obraz, da hujšajo na vojno in se sploh pripravljajo na nov svetovni požar. Amerika in Anglija sta proti razorožitvi, ker hočeta dominirati svet. Amerika se je v ta namen zatekla k Trumanovi doktrini in Marshallovemu načrtu. Na drugi strani Sovjetska unija ne ograža nikogar in tudi nima namena ogražati nikogar, kajti njena politika je "miroljubna". Zato je Višinski predlagal resolucijo, s katero naj zbornica Z. N. urgira vse članice, naj zaprejo usta vojnim hujšakom in postavijo vojno propagando izven zakona. Predlagal je tudi postavitev atomskih bomb izven zakona. Odklonil je vse ameriške propeccije za "ojačanje" Z. N.

Višinskijev govor je bil prava senzacija, kajti nihče ni pričakoval tako drznega in "nediplomatičnega" govora. (Njegovega go-

Priredba podružnice
SANSa in nekaj o
godbi iz Milwaukeeja

Milwaukee, Wis. — Naše cenjene čitatelje in prijatelje nove Jugoslavije želim opozoriti na velevažno prireditev, ki se bo vršila 28. septembra v dvorani S. S. T. na 725 W. National ave. Prireditev bo imela v oskrbi naša podružnica 56 SANSa.

Najvažnejša točka na programu bodo filmi iz Jugoslavije, kateri pričajo o dogodkih ob času okupacije naše rojstne domovine. Videli bomo naše janičarje, ki so morili in izdajali lastne brate. Videli bomo tudi dičnega škofa Rožmana, ko je blagoslovljal domobrance, ko so prisegali zvestobo krvniku Hitlerju.

Videli bomo tudi junake-partizane, ki so se tako junaško borili proti krutemu okupatorju ter ga pod vodstvom svojega velikega voditelja Tita pognali preko mej.

Da, prihodnje nedeljo bo naš dan. Otvoritev programa ob pol štirih popoldne. Vsakdo, ki mu je prostost in svoboda ljubša kot črna tema, bo gotovo prišel pogledat te filme. Na svidenje!

Sedaj pa še nekaj besed o drugem. Nisem pevec ne godec ne plesalec, toda ker v nasprotnem taboru v teh kritičnih časih prav po krščaško pojejo in godejo, zaeno pa zbijajo hinavske purganske burke, sem se odločil, da zagodim eno tudi jaz.

Človek, ki ne pozna slabosti in gnolobe tega grešnega sveta in je po krščaški domišljiji star šele šest tisoč let, dočim mnogi znanstveni dokazi neizpodbitno pričajo, da že eksistira milijone in milijone let, ne more spoznati svojih zakulisnih sovražnikov, niti ne svojih pravih prijateljev, ki mu odpirajo vrata do spoznanja, resnice in ga vodijo skozi močvirje zmot v prostost in svobodo.

Zivim na severozapadni strani mesta Milwaukeeja, visoko nad župnijsko sv. Janeza, in zasledujem razne dogodke, ki se odigravajo na tem grešnem svetu. Zivim bolj samotno življenje, radi tega ne izvem veliko, kaj se vrši in dogaja v dolini, kjer kraljuje in trati svoj prosti čas naš gospod. Tako sem šele pred kratkim izvohal, da ima naš zastopnik L. Barborich veliko raznovrstnih neprilik pri razirjanju naše Prosvete, kajti klerikalni krogi krožijo ostudno propagando, da bo vse Prosvetne čitatelje hudič vzel.

Zadnji teden, v neki vroči noči, je nastal vihar in blisk. Imel sem mučno spanje, ker sem sanjal, da me je odnesel vrag v njegovo peklenško letovišče.

Ko sva s svojim novim gospodarjem po zračnih višavah bliskovito hitro drvela v zlati kočiji in se previdno oprjemala razjarjenih oblakov, je naju opazil naš gospod in pričel zuga-ti s prstom in glasno kričal: "Ali ti nisi pravil?"

Moj novi gospodar pa je lezno zabrusil: "Tiho bodi, gospod, kajti tudi tebe bom pocitral, ker tudi ti čitaš Prosveto!"

Seveda, razni gospodi in mešetarski srečolovci menijo, da ne bi smela bedna delavska masa priti do spoznanja resnice in uživati sad svojega dela, kajti potem bi usahnila reka dohodkov raznim človeškim izkoriščevalcem.

Dobro vemo, da naša Prosveta prinaša neizpodbitne dokaze o grdi vlogi, ki so jo igrali mnogi duhovniki v času okupacije. Zvezali so se s smrtnimi sovražniki našega naroda v upanju in nadi, da bodo sami zopet prišli do iste moči, kot so jo imeli v stari Jugoslaviji. Zato danes nekateri klerikalci kličejo na

vora nismo čitali v celoti, marveč le kratke izrpeke, toda moral je biti krop.) Skozi več dni so mu odgovarjali predstavniki zapadnih demokracij in "demokracij" ter se drug za drugim postavljali na stran Amerike. Najbolj detajliran odgovor je imel angleški državni minister Hector McNeil, ki je deloma svaril, deloma pa apeliral na Rusijo, naj spremeni svojo nekompromisno politiko v Z. N., kajti drugače se bo zrušila streha in svet se bo znašel v novi katastrofi. (Pride še.)

Glasovi iz naših naselbin

Otis Brukaker (levo), raziskovalni direktor Jeklarke unije CIO, je povedal senatorju Edwardu Martinu (desno), republikancu iz Penna., da bi morala vlada zgraditi in najeti tovarne za svitlanje produkcije jekla, ker je žel jeklarški trust na "sedečo stavko."

pomoč hudiča, da bi prišel po Prosveto, a ta noče priti in noče, kajti list prinaša resnico in pravico.

Stautov nedeljski radio-program je začel življati in leze rakovo pot proti zapadu. Zdi se mi, da se je v teh kritičnih časih nalezl neozdravljive jetike, ker tako pogosto spreminja postaje in čas, kakor moderna dama spodnje perilo.

Kadar domače ovčice zapuste pastirja, ostane pastir sam in je primoran iskati ovčice pri drugih ljudeh in po drugih naselbinah, na primer v Port Washingtonu, Waukeganu in North Chicagu. Kadar pa bodo te ovčice spoznale, da jih mr. Staut ne more osrečiti, ga bodo zapustile in njegov gramofon poslane v pokoj.

Tudi z Marico se ne strinjam popolnoma, čeravno govori lepo slovenščino. Ona ima podedovano napako, da viktrole ne navije v pravo smer, namreč navija jo k sebi, mesto od sebe, kakor je pravilno. Priznati pa moram, da so lepe slovenske pesmi, polke in valčki, toda, kadar te zaklade, ki so lastnina naših partizanov, izkoriščajo naši nasprotniki, jih ne maram slišati. Zato rečem, držite vaše roke proč od naše lastnine! Zabavajte se rajši z italijanskimi in nemškimi pesmimi, ali pa s hinno kralja Petra!

Louis Ambrosich.

Pismo iz Kamnika

Mr. Olive, Ill. — Da so Kamničani napredni, mi je znano že iz moje mladosti, toda v javnosti se le malo kdaj oglašajo. Pred kratkim pa sem prejel pismo od mojega starega prijatelja Antona Cererja, ki je bil nekdanj načelnik požarnih bramb vse Slovenije, vodja Sokolov in priznan pevec. Torej naprednjak od nog do glave. Pismo je precej obširno, ali vseskozi zanimivo, posebno za Kamničane. Glasi se:

"Dragi Andrej! — Že dyakrat sem Ti pisal, toda od Tvojega nečaka sem zvedel, da nisi prejel mojega pisma. Ne morem razumeti, kaj bi bilo temu vzrok. Ali je cenzura, ali pa sta se pismi kje na poti izgubili.

Pred nekaj dnevi sem se zopet razgovarjal s Tvojim nečakom Marnom, ki je pismonoša v Kamniku, in mi je dejal, da Ti bo te dni zopet pisal, nakar sem ga naprosil, da priloži moje pismo k njegovemu.

Mnogokrat se spominjam na Tebe in Tvojo drago ženo. Kako lepi so bili časi pred 42 leti, ko sem bil še mlad, zdrav in v polni mladeniški moči! Kako ponosen sem bil tedaj, ko

sem si s poštenim in trdim delom služil kruh in sem gledal s polnim upom na življenje ter delal razne načrte za bodočnost. Saj veš, kako smo se mnogokrat razgovarjali o preselitvi v Ameriko, da si tam s svojo pridnostjo ustvarimo boljšo eksistenco. No, Ti si bil tako srečen, da si preplaval veliko trgo-vino. On je tudi znan prvak v plavanju. Hčerka Mimi pa pomaga mami pri gospodinjstvu. Vse bi bilo čisto, če bi se le razmere malo bolj zboljšale. Ni sicer vse tako strašno slabo, kot prikazuje ameriška propaganda, vendar pa nam primanjkuje gotove stvari, na splošno pa je bolje kot je bilo in tudi obkole se že laže dobi.

V Jugoslaviji sedaj gradimo ogromne stvari: nove tovarne, železnice, moderne avtomobil-ske ceste itd. Vendar pa se mi zdi, da skoraj v prevelikem obsegu. Sicer pa pri tem nimamo stari besede, ampak je vse v rokah mladine. Samo da bi se vse srečni izteklo.

Kako pa kaj Ti? Ali prideš še kdaj na obisk v naše lepe slovenske kraje? Pridi na obisk in boš videl, da kljub temu, da nam Amerika ne da nobenega posojila za obnovo, dobro napreduje in bo v nekaj letih tudi kaj prav živahno življenje. Prepričan sem, da si v svojem srcu želiš še enkrat videti svoj dom in kraj in upreti svoje stare oči v večno krasne Kamniške planine, ki še vedno, kakor pred 42 leti, ko si bil zadnjikrat v Kamniku, ponosno dvigajo svoje masivne vrhove. Zaključujem in Te pozdravljam, kakor tudi Tvojo družino — Tvoj prijatelj Anton Cerer."

Andrew Maren.

Jezuitska taktika kleri-kalnih nazadnjakov

Chicago, Ill. — Že od nekdanj nazadnjaška A. D. se je v teku zadnjih nekaj let spremenila v pravo vatiškansko glasilno. Dan na dan objavlja pobožne pridige, moralizira o Bogu in papežu, o nebesih in peku, zaeno pa z ameriško reakcijo vred napada naše brate in sestre v stari domovini in objavlja najgršje laži o novi Jugoslaviji v splošnem, kakor tudi o drugih slovanskih državah. Človek bi lahko sodil po njih pisanju, da imajo pri tem časopisja za vsakega fašista več srca kot pa za brata Slovana.

Ti nazadnjaki se z vso ihto zaletujejo in blatijo tudi naše tukajšnje zaslužne može: danes grdo obrekujejo Adamiča, jutri Kristana, potem Kuhla, nato poslanika Kosanoviča in druge.

Pred kratkim pa so se ti "junaki" zopet spravili na našega 80-letnika Etbina Kristana, kateri je eden največjih in najlepše menitejših sinov, ki jih je še kdaj rodila slovenska mati. Zanimivo je, da so glavni sodru-niki tega lista duhovniki, kateri pa nimajo korajžje podpisati svojih spisov. Da, z eno roko se oklepajo križa, z drugo pa mečkajo blato.

Ker tem licemerem večkrat stopim na prste, je naravno, da se zelo besno zaletuje tudi vame. Zadržaj se so spodtikali zato, ker sem kandidiral za u-

pravnika Prosvete, sedaj pa privlekli na svetlo neko nemembno pismo, ki sem ga pred 14 leti (1933) Radu Stau v Milwaukee, toda pismo se toliko popravilo, da so spustili ime naslovnika, tako da zgle kot da sem ga bil pisal uradu A. D. Tedaj je bil Stau vsaj navidezno svobododomiseln, celo socialisti niso bili radikalni zanj, seve, danes že precej let) pa se nahaja Debevečevi bratovščini.

Iz tega se razvidi, da jeziška taktika ne pozna nobene meje, toda naj psi še takojajo, karavana se pomika da kakor pravi arabski pregovor: Milan Medvešek

O potovanju in razmerah v naselbin

Painesville, O. — Kakor drugi rojaki, tako sem jaz z družino vred izrazil po-tence za potovanje. Pridru-je je nam tudi mrs. Lunka Fairport Harborja

Odpeljali smo se proti Illi-noisu in po kratkasi vožnji speli v Chicago. Nadalje smo vožnjo po krasnem Mi-ganskem bulvarju proti sever in se kmalu znašli v prijaznem mestu Waukeganu, ki leži obali Michiganškega jezera. Prosveti sem večkrat čital, živi v tem mestu precejštevilo Slovencev, in ker imam tudi nekaj starih znanst-smo se odločili, da jih obišče-

Po majhnem trudu smo znašli pri prijatelji mrs. Zubovec, ki lastuje lep dom. Snidenje je bilo veselo, kajti deli se nismo že mnogo let.

Prvi nas je toplo sprejela in dala vso hišo na razpolago. Na vodi tudi gostilno, v kateri smo se prijetno zabavali, da nam je čas prehitro tekel.

Obiskali smo tudi Johna larja in njegovo ženo, ki sta tudi prav prisrčno sprejela gospodinja nam je pripravila okusno potico. Mrs. Grumova sestra mrs. Zubovec, pa je povabila na obed. Kar vse skoz, smo bili tudi tu pozni, kajti zavi sem na stransko cesto in stari železni mi predrl novo gumo. K s je prišel naokrog neki rojak, sva zrinila avtomobil v bližn-garažo, potem pa smo jo ka-čez mesta vsekali k dru-Grum, ki nas je še čakala prav vlnodno sprejela, še bol-pogostila, tako da smo se p-tili kot v stari domovini na-nanju.

Ko smo se vsi dobro okre-li, smo se napotili v Slove-narodni dom v družbi roj-Grum in njegove žene. Je nedelja in v Slovenskem rodnom domu je bilo velikojakov in rojakinj, s kateri smo se veselili in zabavali no v noč.

Frank Malovašič nam je kazal lepe prostore in ve-dvorano. Slovenski narod v Waukeganu je res k-na stavba, na katero so la-ponosni tamkajšnji rojaki. stujejo tudi dobro uspeva-zadruho. Imajo tudi lepo-kev. Prav težko smo se lo-od tako postrežljivih rojakov.

Na poti proti domu smo o-kali, tudi glavni stan SNP, Chicagu. Uslužbenec Rak je predstavil glavnim ura-ko, kateri so bili vlnodni z-mi. Razkazal nam je tudi karno in druge prostore. vsod smo opazili točnost in Sleherini član SNP je la-ponosen na gl. stan SNP. V-stvo je dobro, zato bomo d-kali še mnogo napredka pri-ši organizaciji, seveda mora-biti na delu tudi mi člani posameznih društev, da množimo članstvo in razširi-Prosveto.

Zapustili smo Illinois in-podali proti Ohio. V bliž-Toledo nas je srečal "strie-lepo kajo na glavi. Ustavil je in se vedel, kakor da bi poznal še izza mladih let. Pro-no se je poslovlj od nas, nam-izročil karto, da mu popise-kako se bomo dalje vozili. Je bila naša prva smola. (Dalje na 3. strani)

(Nadaljevanje)

oda zvezde vodnice teh o-
ankov stare gospode sistema-
no druga za drugo ugašajo
razočaranje sledi razočara-
ju. Spčetka so polagali veli-
upanje v zunanjo interven-
jo, položili upanje celo na
ragoljuba Jovanovića in nje-
u sliče politikante in špekul-
ante. Končno se je vse to raz-
rijilo in pokazalo kot navadna
špijunska služba inozemskih
imperialistov.

Protiljudski elementi so bili
a Slovenskem ob osvojitvi
iki meri razkrinkani zaradi
tujega sodelovanja z okupa-
tjem, da se sploh niso mogli
otvorno politično uveljaviti,
ato so iz inozemstva in v di-
ktni službi tujega imperializ-
ma poskušali, tujega imperializ-
ma poskušali in tudi danes po-
kušajo izkoriščati predvsem
na glavna argumenta: prvič o-
stanke odkritih in zamaskiranih
tujerajnih sodelavcev z okupa-
tjem ter vsemogoče ostanke
starih špijunskih mrež, a po
drugi strani protiljudski, reak-

Tovariši in tovarišice, zanimivo je pogledati, kakšni ljudje so prav za prav sestavljali tako zvali Nagodetov krog in Furlanovo družino. Med slovensko inteligenco je vselej obstajal del, ki je bil vselej v tujih službi, ki se je vselej prodajal, ki je bil hlapčevsko uslužen do vsega tujega, a zlasti do tujega denarja. Vsi imperializmi, ki so se doslej polakomnili naš

(Konec prihodnjič.)

V Prosveti so dnevna svetovna in delavske vesti. Ali li čitate vsak dan?

Temu prizadevanju, priti do korenin pedsodkom in bigotizmu, kakrsi se je vgnezil v Minneapolis in sosednih mestih in naseljih, so nudile svoje pomoč razne domače in zunanje organizacije, ki so poskrbele za prireditve serije radioprogramov nazvanih "Niti svobodni, ne enakopravni." Pod tem

Močan zapadni veter, ki že nekaj časa piha nad Gréjto, je prinesel deželni močne padavine. Dolarska toča se je usula nad to zemljo in grozi uničiti vse, kar je dobrega. Značilno je, da razsaja neurje le po mestih in dolinah, v hribih in gorah je zapadni veter brez moči, o kaki dolarski toči pa v gornjih predelih dežele sploh ni govora. Zato prebivalstvo beži v hribe. Ljudstvo prosi vse bogove, da bi že končno rešili deželo pred zapadnim neurjem; kaže pa, da vse prošnje ne bodo nič pomagale, ampak da bo narod moral sam prenesti gorsko klimo s hribov v doline in mesta.

svrhu.

Nali naslednjejuke inkubni in poto-
valni zastopniki na dolgotrno obrn-
so:

Louis Barbarich, se Milwaukee
Wis. in cholice.

Anton Janovitch, se Cleveland
Ohio in cholice.

Frank Klus in Chisholma, Minn.
in Chisholm in cholice.

Frank Cveten in Tice Hill, Pa. in
vse srednje-vzhodne Penna.

Anton Zornik in Norwida, Pa. in
vse zapadne Pennsylvanije.

—*—*—*—

Polov vseh teh pa lahko vsaki dan
ali nasekolik tednov podjeto svoje narav-
nino direktino listu

PROSVETA

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

prosti, prav za prav mora zaprositi naturalizacijski in imigracijski urad, da se njegov ali njen status spremeni od obiskovalca v naseljenca, ali obiskovalke v naseljenko. Ko je tako zadovoljeno naseljeniškimu zakonu iz l. 1946, se vrne bond osebi, ki ga je postavila. Ako pa ne pride do poroke, tedaj se mora zaročenka ali zaročenec vrniti v deželo od koder je prišel in bond je vrnjen onemu, ki mu spada.

Važno je vedeti, da gornja procedura velja samo do 31. dec. letos, razen ako kongres zakon podaljša ozir. obnovi. Seveda oni veterani ali veteranke, ki imajo svoje zaročnike ali zaročence v deželah, ki imajo še nenapolnjeno kvoto, jih lahko eno-

Močan zapadni veter, ki že nekaj časa pihla nad Grčijo, je prinesel deželi močne padavine. Dolarska toča se je usula nad to zemljo in grozi uničiti vse, kar je dobrega. Značilno je, da razsaja neurje le po mestih in dolinah, v hribih in gorah je zapadni veter brez moči, o kakšnih dolarskih točah pa v gornjih predelih dežele sploh ni govora. Zato prebivalstvo beži v hribe. Ljudstvo prosi vse bogove, da bi že končno rešili deželo pred zapadnim neurjem; kaže pa, da vse prošnje ne bodo nič pomagale, ampak da bo narod moral sam prenesti gorsko klimo v hribov v doline in mesta.

TOVARIŠI

POVEST PARTIZANSKE ZVEŠTONE

TONE SELIŠKAR

(Nadaljevanje)

"Nikar tako vihravo, Marjeta! Pomisli, kaj govoriš! Ne hujšaj fanta že zaradi staršev ne!" jo je miril Blaž.

"Nekaj vama povem, Blaž in France: Če bi vsi tako govorili, kakor vidva zdajle govorita in bi dejal ta-saj bi šel, pa imam ženo doma, drugi pa bi se izgovarjal na mater, tretji na otroke... Potem bi ne bilo nikoli nobenih takih stvari na svetu! Lahko bi delali z nami kar bi hoteli. France, če si se odločil za borbo, mar se boš boril samo za svojega očeta in za svojo mater? Za nas vse se boš boril in če bo zmaga naša, se bosta tudi tvoj oče in tvoja mati veselila te zmage!"

Zdaj, ko kliče zares srce domovine, ko kličejo naša poteptana zemlja, naša pregažena pesem, zdaj, možje, ne smete misliti na take stvari! Blaž, če bi se ti odločil, bi mi bilo hudo, toda kar tako, seveda, ker te ljubim in ker bi se podal v nekaj, kjer je smrt vedno na preži. Toda verjemi mi, ponosna bi bila nate! V mojem srcu bi kraljeval kakor junak. Morda bi včasih tudi jokala, toda dobro bi mi bilo v srcu. Joj, zakaj ni Pavlek že za borbo dorasel! Tako je srčen, da ne bi prav nič okleval! Prvi bi bil med prvimi!"

Marjeta je kar žarela v obraz, ko je tako govorila, oči so se ji iskrale, desna roka se ji je stiskala v pest, leva pa je z razprostrtimi prsti krillala nad mizo kakor sproščena ptica, ki je v kletki. Blaž je bil ves zavzet nad to svojo drobnico, ki je bila zdajle tako lepa, kakor da je stopila pravkar iz slike, neka silna moč mu je prodirla v srce in kar objel bi jo vprico Franceta, tako so ga prevzele njene besede. France pa je planil s stola, pograbil jo je za roko in vzkliknil:

"Pojdem, Marjeta, pojdem! Odločil sem se. Enkrat se mora začeti! Pravica je na naši strani. Tisoč let smo jo zamažali iskali, ponižno smo klečepazili in smo prosili zanj, pa jo nam niso dali. Kakor pretepeni psi smo lazili za gospodarji, pa smo bili deležni le bre, obranih kosti in biča. Tako ne moremo nič več živeti. Fazilem je naš pogin. Smrt fašizmu!"

"Svobodo narodu!" je dejala svedeno Marjeta. "Zmagali bomo! Pa ti, Blaž...?"

Pavlek na peči je bil presunjen od vsega tega, kar je slišal. Mati njegova se mu je zdela kakor angel nebeski, kakršnega je videl neke naslikanega z ognjem in mečem v roki, njegovo srce se je širilo, ko je slišal o njem samem tako govoriti, skočil bi najraje s peči in se ji obesil na vrat, toda ni se hotel izdati, da je bil priča njihovega razgovora. Le zdaj, ob tem materinem vprašanju, mu je zastalo srce. Le kaj bo oče odgovoril? Bal se je ta hip za očeta.

V sobi je zavaljal mučen mol, nenadoma se je slišalo po vsem prostoru ostro tiktakanje ure, kakor da bi hotela vse opozarjati, da čas silno hiti, da se je treba hitro odločiti. Prav v tem hipu je skozi noč od Čateža sem zaregljala težka strojnica. Vsi trije so se spogledali. Še dije, neke prav daleč, so se zaslišali posamezni strelji pušk. Prečudno skrivnostno so odmevali ti strelji v nočno tišino. Nikdar se niso slišali tega. Kdo strelja...? Zakaj strelja...? Toda vsem je enako obstalo srce in ko se je mati obrnila nazaj v sobo, je bil njen obraz od sreče ožarjen in dejala je tiho:

Povojni industrijski razvoj Kazahstana

N. Manjkovski

Nagli razvoj proizvodnih sil Kazahstana je najjasnejši primer ustvarjalnih možnosti sovjetske države, ki jih ni mogoče z ničimer primerjati.

Pod carizmom je bil Kazahstan ena izmed najbolj zaostalih carskih kolonij. Njegovo prebivalstvo so neusmiljeno izrabljali in ropali. Nomadi-živinorejci, kazahi, potisnjeni v puščavo in polpuščavo, so bili no životariji; revščina, nevednost, epidemije in visoka umrljivost so bile njihova usoda. Nešteti rudni bogastvi Kazahstana niso izkoriščali; za mnoga celo vedeli niso.

Pod sovjetsko oblastjo se je ljudstvo Kazahstana s pomočjo bratskega ruskega naroda priključilo sodobni civilizaciji, naredilo ogromen skok v svojem kulturnem razvoju, postalo je aktivni graditelj socialistične družbe in spravilo v pogon ogromne proizvodne sile svoje domovine. Dvočrtaški nomadi so postali stalno naseljeni kolhozniki, ki so ustvarili velika mehanizirana gospodarstva. Iz njihovih vrst so izšli kvalificirani industrijski delavci, inženirji, agronomi, pedagogi, zdravniki, geologi, znanstveniki in umetniki.

Geologi so odkrili v Kazah-

stanu bogate zaloge barvnih kovin. Med socialistično industrializacijo Sovjetske zveze so v republiko odprli rudnike ter premogovnike, zgradili tovarne, elektrarne in industrijo nafte. Nove železniške proge so presekale neskončne prostore tamkajšnjih krajev in medsebojno povežale nova industrijska središča. V začetku druge svetovne vojne je bil Kazahstan ne samo republika barvnih kovin, premoga in nafte, temveč tudi kemične, tekstilne in mesne industrije ter industrije ribjih konzerv in živil.

V težkih vojnih letih se je nadaljeval z nezmanjšanim tempom industrijski razvoj Kazahstana, oddaljenega tisoče kilometrov od predelov, skozi katere je šla vojna vihra. Prav v vojnem času so bila tu zgrajena kovinarska podjetja in odprti novi premogovniki v Karagandi. V tem času sta bili v Kazahstanu zgrajeni dve veliki in približno 10 manjših elektrarn, nekoliko rudnikov in tovarn za oplemenjevanje barvnih kovin, več naftnih industrij, tovarne zlitin iz raznih kovin in vrsta drugih važnih industrijskih podjetij.

Prvi povojni petletni plan obnove in razvoja narodnega gospodarstva ZSSR določa razsežna javna dela v Kazahski republiki v višini 3 milijard 800 milijonov rubljev. V novi petletki je Kazahstan po javnih delih na tretjem mestu v Sovjetski zvezi, za Rusko federacijo in Ukrajino.

Že v prvem letu nove petletke, leta 1946, so stavbeniki dosegli velike uspehe. Predvsem so dokončali prvo etapo izgradnje rudarsko-kemičnega kombinata Kara-Tau, ki je osnova za razvoj republiške industrije fosfatnih gnojil. Sedaj gradijo drugo etapo. Sporedno s tem gradijo kulturno-ljudske ustanove in stanovanjske zgradbe. Letos bo zgrajena velika šola za delavske otroke kombinata Kara-Tau, kjer gradijo tudi mestne stanovanjske četrti, klub in bolnišnico.

V Karagandi odpirajo 17 novih premogovnih rogov. Poleg tega bodo v petletki začeli izkoriščati še dve premogovni ležišči, aktjubinski, kjer bodo odprli štiri rove, in evbastuško.

V polnem teku je gradnja nove železniške magistrate Pavlodar-Akuminsk. V Džambulju so začeli graditi tovarno superfosfata. Približuje se koncu gradnja tovarne cinka in kalorične elektrarne centrale v Ust-Kamenogorski. V seznamu novih gradenj sta tudi čujska in sovjubinska tovarna cementa, irtiški polimetalni (tvekovinski) kombinat, druga etapa gradnje kalorične elektrarne centrale in novi oddelek topilnice bakra v Balhašu, največjem središču barvaste metalurgije, ki je nastal v sovjetskih petletkah. K temu je treba dodati gradnjo nove tovarne železnih konstrukcij, ki bo dobavljala opremo za rudniške jake in podjetij živilske industrije, n. pr. tovarna ma-

sla ter tekstilne, lahke in drugih industrij.

V Džezkazganu, bogatem ležišču bakrene rude, bodo zgradili velik rudarsko-kovinarski kombinat. V rajonu Džezkazgana so odkrili tudi ležišča mangana, kobalta, nikla, zlata, cinka, svinca, železnih rud in rjavega premoga.

V Altaju na reki Irtyš grade hidrocentrale, ki bo po svoji kapaciteti tretja v Sovjetski zvezi, za znamenito dnepersko in ribinsko hidrocentrale. L. 1950 bo ust-kamenskogorska elektrarna dala prvi tok podjetjem rudnega Altaja.

V prvem četrtletju leta 1947 so prekoračili proizvodni plan celotne proizvodnje podjetja ministrstev: premogovne industrije, elektrarn, tovarnih težkih strojev, orodnih strojev, industrije gume, industrije za predelavo rib, industrije gradbenega materiala in drugih. V primeri s prvim četrtletjem leta 1946 se je celotna proizvodnja industrije Kazahstana v prvem četrtletju 1947 zvišala za 13%.

V istem času so dobili več premoga in nafte kakor lansko leto. Električne energije so proizvedli za 22% več, bombažnih tkanin za 75,4%, volnenih tkanin za 55,5%, usnjene butve skoraj za 15% in vrhnje trikotaje za 43 odstotkov več. V aprilu in maju se je vzpon industrijske proizvodnje nadaljeval s prejšnjo enakomernostjo.

Rastoči tok proizvodnje industrijskih podjetij Karahstana se združuje s splošnim tokom industrijske proizvodnje v drugih republikah ZSSR ter služi daljnemu ojačenju moči in povečanju bogastev sovjetske države.

Bitje srca

Dr. R. Hlavaty

Med ljudmi živi splošno prepričanje, da je srce glavni organ v našem telesu in da je srce prav za prav sinonim življenja. Srce istovetimo s človekom samim in mu tudi v pesniškem govorjenju pripisujemo različne lastnosti. Tako pravimo o srcu, da je dobro, blago, usmiljeno, pogumno, žalostno itd. Za ljudi, ki nimajo usmiljenja, pravimo celo, da so brez srca.

Srce je prava črpalka in s svojim stiskanjem in širjenjem poganja z ene strani krvi v krvni otok, z druge pa črpa kri iz telesa v svoje predvrtne. Stiskanje in širjenje srca čutimo kot bitje. Bitje srca pa je različno. Zdrav človek pri normalnem delu ne čuti bitja srca. Bitje srca, ki ga človek sam občuti, je ne normalen pojav in je vselej posledica in znamenje obolenja. Pri zdravem človeku utriplje srce v enakomernih presledkih, približno 75krat v minuti. Pri bolnih z zvišano temperaturo in pri ljudeh, ki so na srcu bolni, je utrip hitrejši in močnejši.

Bitje srca, ki ga sam občuti, je torej posledica večjega dražljaja srčnega živčnega sistema. Zdrav človek ne občuti bitja srca, ker je varen navadne kontrakcije srčne miškulature.

Bitje srca občutimo, ko postanejo kontrakcije srčnega mišičja močnejše in naglejše, tako pri fizičnem delu, teku, pri razburjenju itd. Pri tem obstajajo velike individualne razlike, ki zavisijo od občutljivosti živčnega sistema. Vendar lahko rečemo, da so pri zdravem človeku potrebne močnejše spremembe v njegovem delu za to, da jih človek občuti, medtem ko so pri bolnem srcu zadostne malenkostne okvare, da povzročijo občutke srčnega bitja. Zlasti nagle spremembe srčnega delovanja občutimo subjektivno in znano je, da tudi zdravi ljudje občutijo bitje srca, če se nenadoma in naglo prebude.

Občutek srčnega bitja je navadno združen s hitrejšim utripljanjem srca. Pri bolnih imamo ta pojav tudi pri normalnem utriplju, včasih celo ob počasnejšem srčnem utriplju kot je normalen. Ta pojav povzroča posebno vrsto živčnega obolenja, pri ljudeh, ki imajo pretirano občutljiv živčni sistem.

Nasprotno pa imajo na srcu bolni ljudje občutek srčnega zastoja. To se primeri, kjer srce za kratek čas zastane, zbere moč in udari nato bolj močno kot sicer. To so pojavi tako imenovane extrasistole.

Vzroki pospešenega srčnega bitja so zelo različni in navadno je težko ugotoviti povod tega precej razširjenega pojava. Ni povsem jasno, ali zavisi od znižanega krvnega tlaka v krvnem obtoku ali ima svoj izvod v čisto živčnih motnjah. Glavne vzroke srčnega bitja je iskati v srčni nervozni, pri raznih zastrupljenjih, v spremembah, ki nastopajo v srcu samem ali pa v spremembah, ki nastanejo v ožilju krvnega obtoka.

Eden najbolj pogostih vzrokov srčnega bitja, ki je vedno združeno s pospešenim utripljanjem srca, je srčna nervoza. O srčni nervozni govorijo danes ljudje, kadar si laično razlagajo vsemočje srčne motnje, tudi take, ki nimajo s srčno nervozo ničesar skupnega. Nervozna srca je večinoma pri osebah, ki so tudi sicer živčno bolne. To so navadno egocentrični tipi, ki so sami sebi središče vsega dogajanja. Je pa srčna nervoza tudi lahko v zvezi s prebavnim sistemom pri ljudeh, ki trpijo na zaprtju in vetrovnosti.

Bitje srca zaradi zastrupitve opažamo pri prekomernem uživanju alkohola, kave ali čaja. Tudi notranje zastrupitve (to so take, ki izvirajo iz motenj delovanja notranjih žlez) spadajo v to vrsto. Tak primer imamo pri ženah v klimakteriju, ko nastopajo motnje v delovanju jajčnikov, pri Basedowovi bolezni zaradi motenj v čitni žlezi itd.

Najbolj resni pojavi srčnega bitja in pospešenega utripljanja so tisti, ki jih povzročajo spremembe v srcu samem, torej v njegovem mišičevju ali ožilju. To so vnetja srčne notranje stene ali zaklopke (endokarditis), srčnega mišičja (miokarditis) in degeneracije mišičja. Pri akutnem sklepnem revmatizmu nastopa kaj rado kot komplikacija vnetje srčnega mišičja s

pospešenim srčnim utripljanjem in tudi subjektivno občutnim bitjem.

Če izvajamo primere, ko je pospešeni srčni utrip in srčno bitje spremljevalni simptom ali znak kake težke bolezni, v prvi vrsti take, ki ima svoj sedež v srcu samem, potem lahko rečemo, da bitju srca ni pripisati pretirane važnosti. Ljudje, ki trpijo na srčnem bitju, se morajo seveda izogibati težjim fizičnim opravilom in v kolikor je pojav v zvezi z njih duševnim razpoloženjem, morajo iskati pomoči v pomirjevalnih sredstvih, v počitku in na splošno zdravem načinu življenja.

Smrkavost v Franciji

V Franciji se je pojavila čudna bolezen: mrkvost. Poseben v tako zvanih diplomatskih in vladnih krogih se je zelo razširila. Gospodje si brišejo nosove, da jih je veselje gledati. Vzrok bolezni je baje vprašanje Porurja. Vse kaže, da bolezen ne bo zlepa prenehala in da se bo moral zaradi Porurja še marsikak Francoz obrisati pod nosom.

Slovene Records

10-inch records 79c COD, plus postage.
C-400 Moja baba je pijana, polka
Kdo pridem skozi log, valček
C-408 Lubca polka
Planinska polka
C-410 Pomišlanski polka
Bele rože, valček
C-412 Tekletova tožva, valček
Veseli tovariši, polka
Kusar's orchestra
C-413 Detroitka polka
Dizay day polka
C-414 Treba in, treba ni, polka
Herkulovic, waltz
C-415 Moje ženke glas
Na levo, na desno, polka
C-416 Moje dekle
Dekle, kdo bo tebe trojtal
Frank Yankovic and his orch.
B-003 Po zimi pa rožice ne cveto, val.
Veseli lovec, polka
B-404 Odpiraj dekle kamrico, polka
Gor čez jezero, valzer
J. Pluth and his orch.
Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to
PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.